



ZAVOD ZA  
ISPITIVANJE  
KVALITETE

# ZAŠTITA NA RADU

HOTELIJERSTVO  
UGOSTITELJSTVO  
TURIZAM





# Sadržaj

<b>UVOD</b> .....	<b>3</b>
OBAVEZE POSLODAVCA.....	4
OPASNOSTI, ŠTETNOSTI, NAPORI.....	4
SREDSTVA RADA I RADNA OPREMA.....	5
OSOBNJA ZAŠTITNA SREDSTVA.....	5
OPASNE RADNE TVARI.....	5
ZAŠTITA OD POŽARA.....	6
RAD NA OTVORENOM PRI VISOKIM TEMPERATURAMA.....	6
ZAŠTITA NA RADU ZA STRANE RADNIKE.....	7
<b>OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA I POSLODAVCA</b> .....	<b>8</b>
OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN.....	8
OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA ZA POČETNO GAŠENJE POŽARA.....	8
OSPOSOBLJAVANJE POSLODAVCA I OVLAŠTENIKA.....	8
OSPOSOBLJAVANJE ZA PRUŽANJE PRVE POMOĆI.....	8
OSPOSOBLJAVANJE OSOBA ZA PROVOĐENJE EVAKUACIJE.....	9
OSPOSOBLJAVANJE POVJERENIKA RADNIKA.....	9
<b>IZRADA DOKUMENTACIJE</b> .....	<b>10</b>
PROCJENA RIZIKA ZA MJESTA RADA.....	10
PLAN EVAKUACIJE I SPAŠAVANJA.....	10
PRAVILNIK ZAŠTITE NA RADU.....	10
<b>PERIODIČKA ISPITIVANJA</b> .....	<b>11</b>
ISPITIVANJE RADNE OPREME.....	11
ISPITIVANJE RADNOG OKOLIŠA.....	11
ISPITIVANJE UČINKOVITOSTI PRISILNE VENTILACIJE.....	11
ODRŽAVANJE NAPA U UGOSTITELJSKIM OBJEKTIMA.....	12
ISPITIVANJE ELEKTRIČNIH INSTALACIJA.....	12
ISPITIVANJE GROMOBRANSKIH INSTALACIJA.....	12
ISPITIVANJE HIDRANTSKE MREŽE.....	12
ISPITIVANJE SIGURNOSNE RASVJETE.....	12
ISPITIVANJE OSTALIH SUSTAVA ZAŠTITE OD POŽARA.....	13
ISPITIVANJE PLINONEPROPUSNOSTI.....	13

PREGLED VATROGASNIH APARATA .....	13
POPIS ZAKONSKIH OBAVEZA I PERIODIKA.....	13
<b>ZAKONSKA OBAVEZA – STRUČNJACI .....</b>	<b>14</b>
STRUČNJAK ZAŠTITE NA RADU.....	14
STRUČNJAK ZAŠTITE OD POŽARA.....	14
<b>MJESTA RADA .....</b>	<b>15</b>
RECEPCIJA.....	15
SOBE I APARTMANI .....	17
KUHINJA .....	19
POSLUŽIVANJE HRANE I PIĆA .....	23
<b>ZAŠTITA ZDRAVLJA RADNIKA .....</b>	<b>26</b>
ZAŠTITA NEPUŠAČA I ZABRANA KORIŠTENJA SREDSTAVA OVISNOSTI.....	26
OZLJEDE NA RADU.....	26
PERIODIČKI LIJEČNIČKI PREGLEDI.....	26
PRUŽANJE PRVE POMOĆI .....	26
OSOBN ZAŠTITNA OPREMA.....	27
<b>MINIMALNI TEHNIČKI UVJETI.....</b>	<b>28</b>
<b>O NAMA .....</b>	<b>29</b>
<b>BILJEŠKE .....</b>	<b>29</b>
<b>KONTAKT .....</b>	<b>31</b>

Ovom brošurom **Zavod za ispitivanje kvalitete d.o.o.** želi upoznati poslodavce i sve djelatnike u hotelijerstvu, ugostiteljstvu i turizmu na napore, opasnosti i štetnosti s kojima se mogu susresti prilikom obavljanja svakodnevnih radnih zadataka. Pogotovo je to naglašeno početkom svake turističke sezone kada dolazi do povećanja broja zaposlenika i obujma poslovanja u svim hotelijerskim, ugostiteljskim i ostalim uslužnim djelatnostima. Također smatramo kako jedino informirani poslodavac i educirani radnik mogu donositi ispravne odluke kojima će zaštititi svoje zdravlje i radnu sposobnost te poslodavcu uštedjeti novac.

Kao i u svim ostalim djelatnostima, zaštita na radu u turizmu počiva na istim načelima. Prvo načelo je u potpunosti ukloniti opasnost, drugo načelo je udaljiti radnika iz područja rizika, treće načelo je ograđivanje opasnosti i četvrto načelo, ako prva tri načela nisu mogla smanjiti opasnosti za radnika, je opremiti i zaštititi radnika osobnim zaštitnim sredstvima.

## Obaveze poslodavca

Poslodavci u svim djelatnostima, pa tako i u hotelijerstvu, odnosno ugostiteljstvu, moraju ispunjavati određene zakonske obaveze vezane za zaštitu zdravlja i sigurnosti radnika. Osnova djelotvornog sustava zaštite na radu počinje izradom procjene rizika za mjesta rada. Procjena rizika je temeljni dokument koji mora odgovarati stvarnom stanju i neprekidno se ažurirati sa svakom nastalom promjenom.

Svi radnici, uključujući i poslodavca, moraju biti osposobljeni za rad na siguran način i početno gašenje požara. Minimalno jedan radnik treba biti osposobljen kao ovlaštenik poslodavca te jedan za pružanje prve pomoći na 50 zaposlenih. Ako radnici rade na poslovima s posebnim uvjetima rada i povećanim rizicima moraju redovito obavljati liječničke preglede.

U ugostiteljskom objektu treba provesti redovita periodička ispitivanja radnog okoliša, električnih i plinskih instalacija, radne opreme, gromobranskih instalacija, hidrantskih mreža i ostalih sustava zaštite od požara. Sukladno posebnim propisima potrebno je redovito provoditi čišćenje, održavanje i servisiranje kuhinjskih napa i sustava ventilacije. Treba osigurati dovoljan broj vatrogasnih aparata u svakoj prostoriji. Važno je napomenuti da je poslodavac dužan prestati s radom u objektima namijenjenim za rad na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.

Svi troškovi provođenja zaštite na radu obaveza su poslodavce te su zakonom propisane kazne od 30.000 kuna ako poslodavac bilo koji trošak provođenja zaštite na radu izvrši na trošak samog radnika.

## Opasnosti, štetnosti, naponi

Najveće opasnost za radnika u turizmu i ugostiteljstvu predstavljaju padovi i rušenja, požari i eksplozije, te opasnosti od vrućih tvari. Radnici u ugostiteljstvu također su izloženi mehaničkim opasnostima i opasnostima od električne struje prilikom korištenja radne opreme, biološkim štetnostima prilikom pripreme i čišćenja hrane, nepovoljnim mikroklimatskim uvjetima, te fizičkom naporu i neprirodnom položaju tijela.

Posebnu pozornost treba obratiti kod ručnog prenošenja tereta gdje je najveća dozvoljena masa tereta za muškarce 25 kg, a za žene 15 kg.

## Sredstva rada i radna oprema

Svi poslodavci dužni su ispitati svu radnu opremu najmanje jednom u tri godine. Za vrijeme korištenja sredstva rada ne smiju ugrožavati radnike. Ako radnik primijeti kako uređaj ne radi ispravno, ima oštećen kabel, uklonjene zaštite naprave ili postoji opasnost po njegovo zdravlje ili život, uređaj treba odmah isključiti, izvući utikač iz utičnice i obavijestiti nadređenog o nedostacima radne opreme te ne koristiti uređaj dok se ne popravi ili zamijeni s ispravnim.

Najčešći uređaji koji predstavljaju opasnosti za radnike u ugostiteljstvu su friteze, plinska trošila, mesoreznice koje svakako treba redovito pregledavati, održavati i servisirati. Ručni alati poput noževa i sjekira također mogu predstavljati opasnost ako se njima ne rukuje na ispravan način te ako ih se ne ukloni na sigurno mjesto nakon korištenja.

## Osobna zaštitna sredstva

Osobna zaštitna sredstva koriste se kako bi se zaštitili radnici kada se opasnosti kojima su izloženi ne mogu ukloniti na druge načine. Obaveza poslodavca je osigurati radniku osobna zaštitna sredstva i periodički ih mijenjati kada su dotrajala.

Najčešće osobno zaštitno sredstvo u ugostiteljstvu su jednokratne rukavice koje se koriste zbog osiguranja zdravstvene ispravnosti hrane u procesu rada. Rukavice se također koriste pri direktnom kontaktu s termički obrađenom hranom prilikom rezanja i serviranja te pri hladnoj pripremi hrane poput salata, sendviča i posluživanja kolača. Rukavice se moraju mijenjati i baciti prilikom svake promjene radnog procesa i dodira spremnika za otpad.

## Opasne radne tvari

U ugostiteljstvu odnosno hotelijerstvu pod opasnim radnim tvarima smatramo kemikalije za čišćenje, pranje i dezinfekciju. Svi spremnici navedenih kemikalija moraju biti označeni znakovima opasnosti te treba voditi računa o njihovom korištenju i pridržavati se pravila sigurnosti. Poslodavci su obavezni imati sigurnosno-tehničke listove za korištene opasne radne tvari. Kemikalije u ugostiteljstvu predstavljaju opasnost za radnika, ali i za goste jer se trovanja najčešće događaju putem probavnog trakta, zatim dišnog sustava te kroz kožu.



## Zaštita od požara

Ugostiteljski objekti, prvenstveno oni s kuhinjom izloženi su velikom riziku opasnosti od požara. Kako bi se rizik smanjio poslodavac je obavezan svim radnicima omogućiti osposobljavanje za početno gašenje požara, a objekt opremiti s dovoljnim brojem aparata za početno gašenje požara. Također je potrebno određeni broj radnika osposobiti za provođenje evakuacije i spašavanja i pružanje prve pomoći. U ugostiteljskom objektu moraju se postaviti planovi evakuacije, a sami putevi evakuacije moraju biti obilježeni i prohodni.

Najčešći požari koji se javljaju u ugostiteljstvu ujedno su i najopasniji – požari masti i ulja. Takve požare nikako se ne smije gasiti vodom već aparatima punjenim prahom ili CO<sub>2</sub>. Važno je isto tako redovito čišćenje i održavanje napa za odsis jer su one ne mali broj puta bile uzrok požara u ugostiteljskim objektima i hotelima.

Zakon o zaštiti od požara propisuje kako svaki radnik obavezno mora biti osposobljen za početno gašenje požara. Važno je voditi računa o tome, ako radnici ne mogu sami sigurno ugasiti požar, mora se obavijestiti najbliža vatrogasna postrojba, a sebe i goste sigurno evakuirati iz objekta.

## Rad na otvorenom pri visokim temperaturama

Pravilnikom o ispitivanju radnog okoliša propisani su radni uvjeti po pitanju mikroklimatskih uvjeta za radna mjesta, no problem se javlja pri visokim temperaturama i izloženosti suncu pri radu na otvorenom.

Djelatnici u ugostiteljstvu koji svoje poslove obavljaju na otvorenom izloženi su velikom riziku od opekline i toplinskog udara koji može biti smrtonosan. Potrebno je analizirati sve poslove koje se obavljaju na otvorenom te procijeniti rizik kako bi se moguće štetnosti mogle identificirati i ukloniti ako je to moguće.

Od strane Ministarstva rada donesene su preporuke kojima se štiti zdravlje radnika i radna sposobnost. Ponajprije se radi o preventivnim mjerama organizacije poslovanja kako bi se izbjegao rad na velikim vrućinama i suncu. Kako to najčešće nije moguće, pogotovo za uslužne djelatnosti, potrebno je prilagoditi trajanje radnog dana i preraspodijeliti poslove na način da se fizički zahtjevniji poslovi obavljaju u hladnije doba dana.

Radnicima treba osigurati više kraćih stanki, osigurati odgovarajući unos tekućine te osigurati osobna zaštitna sredstva koja uključuju zaštitne kreme. Vrlo je važno educirati radnike te izbjegavati kavu i gazirana pića, a izgublenu tekućinu i elektrolite nadoknaditi konzumacijom izotoničnih napitaka.

## Zaštita na radu za strane radnike

Radnici iz drugih država mogu obavljati samo one poslove i isključivo za onog poslodavca za što su dobili radnu dozvolu. Ako se radi o poslovima s posebnim uvjetima rada poslodavac mora provjeravati ispunjava li radnik sve zahtjeve za to radno mjesto sukladno važećim zakonima i propisima.

Poslodavac mora voditi računa kako sva dokumentacija iz područja zaštite na radu, poput procjene rizika, postupka osposobljavanja te radnih uputa i sigurnosnih znakova moraju radnicima biti dostupni i razumljivi.

# OSPOSABLJAVANJE RADNIKA I POSLODAVCA

---

## Osposobljavanje radnika za rad na siguran način

Svi poslodavci dužni su osposobiti radnike za rad na siguran način prije početka rada na radnom mjestu, prilikom promjena u procesu rada, prilikom uvođenja nove opreme i novih tehnologija. Radnik koji nije osposobljen za rad na siguran način ne smije samostalno obavljati poslove te mora biti pod stalnim nadzorom radnika koji je osposobljen za rad na siguran način za navedeno radno mjesto. Ukoliko poslodavac ne osposobi radnika za rad na siguran način u roku od 60 dana od dana zapošljavanja može biti kažnjen novčanom kaznom od 30.000,00 kuna.

## Osposobljavanje radnika za početno gašenje požara

Poslodavac je dužan sve radnike osposobiti za početno gašenje požara prema propisanom programu. Osposobljavanje radnika podijeljeno je u teoretski i praktični dio. U teoretskom dijelu radnici se upoznaju s vrstama požara i postupcima, a u praktičnom dijelu nastave uče se koristiti sredstva za gašenje požara. Poslodavac čiji radnici nisu osposobljeni za početno gašenje požara može biti kažnjen novčanom kaznom od 30.000,00 kuna.

## Osposobljavanje poslodavca i ovlaštenika

Prema Zakonu o zaštiti na radu poslodavci i njihovi ovlaštenici moraju biti osposobljeni iz područja zaštite na radu ako se radi o tehnologijama u kojima postoji opasnost od ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i poremećaja u tehnološkom procesu koji bi mogli ugroziti sigurnost radnika. Za neispunjavanje obaveza iz zakona propisana je novčana kazna od 10.000,00 do 40.000,00 kuna.

## Osposobljavanje za pružanje prve pomoći

Zakon o zaštiti na radu propisuje obavezu poslodavca da u radnim prostorijama u kojima istovremeno radi do 50 radnika na istoj lokaciji i u istoj smjeni najmanje jedan od njih mora biti osposobljen i određen za pružanje prve pomoći te još po jedan na svakih daljnjih 50 radnika. Osobama određenim za pružanje prve pomoći mora se staviti na raspolaganje potrebna oprema, a ormarići za prvu pomoć moraju biti pristupačni i opskrbljeni. Poslodavac koji ne ispuni obaveze propisane Zakonom o zaštiti na radu može biti kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 20.000,00 kuna.

## **Osposobljavanje osoba za provođenje evakuacije**

Poslodavac je obavezan osposobiti radnike da u slučaju nastanka neposrednih i značajnih rizika za život i zdravlje, kojima bi mogli biti izloženi, a o tome ne mogu obavijestiti odgovornu osobu, mogu samostalno poduzeti mjere i provesti postupke u skladu sa svojim znanjem i raspoloživim tehničkim sredstvima.

## **Osposobljavanje povjerenika radnika**

Povjerenik radnika za zaštitu na radu je osoba preko koje je radnicima omogućen uvid u sustav provedbe zaštite na radu kod poslodavca i aktivno sudjelovanje u njoj. Radnici povjerenika biraju i imenuju između sebe, a poslodavac je dužan omogućiti osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu za vrijeme radnog vremena i na trošak poslodavca.

## IZRADA DOKUMENTACIJE

---

Propisana dokumentacija koju poslodavac u turističkim djelatnostima poput ugostiteljstva i hotelijerstva mora imati može biti izuzetno opsežna, a zakonski zahtjevi nerazumljivi. **Zavod za ispitivanje kvalitete d.o.o.** nudi Vam usluge izrade sve potrebne dokumentacije koju inspekcije i zakoni od Vas zahtijevaju.

### Procjena rizika za mjesta rada

U cilju unapređenja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu poslodavac je dužan izraditi ili posjedovati procjenu rizika za mjesta rada. Procjena rizika mora biti ažurna i obuhvaćati sva radna mjesta i procjenjivati odgovarajuće rizike. Procjena rizika može biti u tiskanom ili elektroničkom obliku i dostupna radniku na mjestu rada. Propisana kazna za poslodavca (pravnu osobu) koji ne posjeduje procjenu rizika iznosi 30.000,00 kuna, a kazna od 6.000,00 kuna propisana je za poslodavca (fizičku osobu).

Prilikom izrade procjene rizika poslodavac mora radnike ili njihove predstavnike uključiti u proces izrade procjene rizika te o tome mora postojati pisani trag. Za neuključivanje radnika ili njihovih predstavnika u izradu procjene propisana je kazna za poslodavca od 30.000,00 kuna.

### Plan evakuacije i spašavanja

Poslodavcu je Zakonom o zaštiti na radu propisana obaveza utvrđivanja i izrade plana evakuacije i spašavanja u slučaju izvanrednog događaja. Poslodavac mora s izrađenim planom upoznati sve radnike te na osnovi tog plana provesti praktične vježbe najmanje jedanput svake dvije godine. Ukoliko poslodavac ne izradi plan evakuacije i spašavanja radnika, ne osposobi i imenuje radnike za provođenje istog i ako ne provede praktičnu vježbu u propisanom roku propisana kazna iznosi od 10.000,00 za pravnu osobu te kaznama u iznosu od 3.000,00 do 6.000,00 za fizičku (odgovornu) osobu.

### Pravilnik zaštite na radu

Poslodavcima je propisana obveza da pisanim oblikom urede organiziranje i provedbu zaštite na radu, pravila zaštite te prava, obveze i odgovornosti njegovih ovlaštenika i radnika. Navedena obveza može se ispuniti Pravilnikom o zaštiti na radu. U Pravilniku trebaju biti navedene sve organizacijske mogućnosti i upute kojima se osigurava provedba zaštite na radu, a radnici moraju biti upoznati s Pravilnikom.

## PERIODIČKA ISPITIVANJA

---

**Zavod za ispitivanje kvalitete d.o.o.** sa svojim širokim spektrom ovlaštenja i akreditacija može Vam ponuditi sva potrebna periodička ispitivanja propisana zakonima i pravilnicima. Vrsta periodičkih ispitivanja i njihova periodika ovise o vrsti djelatnosti koja se obavlja u objektu te o projektnoj dokumentaciji samog objekta.

### Ispitivanje radne opreme

Prema Zakonu o zaštiti na radu radnom opremom se smatraju strojevi i uređaji, sredstva za prijenos i prijevoz tereta, alati i druga sredstva kojima radnici rukuju. Poslodavac je obavezan obavljati preglede i ispitivanja sredstava rada koja se koriste, radi utvrđivanja jesu li na njima primijenjena pravila zaštite na radu i jesu li zbog nastalih promjena tijekom njihove uporabe ugroženi sigurnost i zdravlje radnika.

Poslodavac je dužan na propisani način osigurati preglede i ispitivanja radne opreme prije početka korištenja na novom mjestu rada, ako je radna oprema premještena s jednog mjesta na drugo pa je zbog toga rastavljena i ponovno sastavljena, nakon servisa te u slučaju ozljede na radu ili periodički u rokovima koji ne mogu biti duži od tri godine.

### Ispitivanje radnog okoliša

Zakon o zaštiti na radu i Pravilnik o ispitivanju radnog okoliša obavezuje poslodavaca da provodi ispitivanja parametara radnog okoliša u radnim prostorijama u kojima proces rada koji se u njima obavlja utječe na temperaturu, vlažnost i brzinu strujanja zraka, u kojima u procesu rada nastaje buka i vibracije, u kojima se pri radu koriste ili proizvode opasne tvari; u kojima pri radu nastaju opasna zračenja te u kojima je pri radu potrebno osigurati odgovarajuću rasvjetu. Ispitivanje radnog okoliša poslodavac je dužan obaviti u rokovima koji ne mogu biti duži od tri godine. U slučaju neizvršavanja obaveza ispitivanja radnog okoliša, poslodavac se može kazniti novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 20.000,00 kuna.

### Ispitivanje učinkovitosti prisilne ventilacije

Zakonom o zaštiti na radu i Zakonom o zaštiti od požara predviđeni su pregledi i ispitivanje ventilacije, djelomične klimatizacije i klimatizacije prostora. Redovito ispitivanje ventilacije vrši se prema projektu objekta u odgovarajućim vremenskim razmacima koji ne smiju biti duži od tri godine.

## Održavanje napa u ugostiteljskim objektima

Nape su vrlo važan dio svake ugostiteljske kuhinje stoga je napu potrebno redovito čistiti i dezinficirati, kao i ostale sustave ventilacije. Rad u kuhinji uzrokuje taloženje masnoća u napi, filterima te u odsisnim kanalima. Masni talog je redovito izložen visokim temperaturama i predstavlja veliki rizik od zapaljenja. Pravilnikom o zaštiti od požara ugostiteljskih objekata propisana je obaveza čišćenja napa u ugostiteljskim objektima jednom svaka tri mjeseca od strane ovlaštene ustanove o čemu je upravitelj ugostiteljskog objekta dužan voditi evidenciju.

## Ispitivanje električnih instalacija

Sukladno Zakonu o zaštiti na radu i u skladu s Tehničkim propisom za niskonaponske električne instalacije poslodavac je dužan objekte namijenjene za rad održavati u stanju koje ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika i ispitivati električne instalacije. Učestalost redovitih pregleda električne instalacije provodi se sukladno zahtjevima iz projekta građevine, ali ne rjeđe od četiri godine.

## Ispitivanje gromobranskih instalacija

Sukladno Tehničkom propisu za sustave zaštite od djelovanja munje na građevinama, Zakonu o zaštiti na radu te Zakonu o zaštiti od požara postoji obveza ispitivanja ispravnosti sustava zaštite od munje (gromobrani). Učestalost redovitih pregleda odvija se u razdobljima od svake godine do svakih šest godina, ovisno o razini zaštite sustava i projektnoj dokumentaciji.

## Ispitivanje hidrantske mreže

Periodično ispitivanje hidrantske mreže propisano je Zakonom o zaštiti od požara koje se vrši u zakonski propisanom periodikom. Zakonom o zaštiti od požara predviđena je kontrola ispravnosti najmanje jednom godišnje. Ispitivanje hidrantske mreže vrši ovlaštena pravna osoba, a obavezu pribavljanja dokumentacije ima korisnik ili vlasnik prostora u kojem se nalazi hidrantska mreža. Važno je napomenuti da hidrantski ormarići moraju biti pristupačni, jasno vidljivi i s potpunom opremom.

## Ispitivanje sigurnosne rasvjete

Ispitivanje sigurnosne, odnosno protupanične rasvjete obavlja se na temelju Zakona o zaštiti na radu i Zakona o zaštiti od požara. Poslodavac ima dužnost ispitivati sigurnosnu rasvjetu najmanje jednom godišnje.

## Ispitivanje ostalih sustava zaštite od požara

Zakon o zaštiti od požara obavezuje sve poslodavce koji imaju ugrađene sustave zaštite od požara na redovita periodička ispitivanja. Sustavi poput vatrodajave, plinodajave, stabilnih sustava za gašenje požara i tipkala za hitno isključenje električne energije moraju se ispitivati barem jednom godišnje.

## Ispitivanje plinonepropusnosti

Ispitivanje plinskih instalacija provodi se u svrhu provjere ispravnosti i nepropusnosti novoizgrađene ili obnovljene (rekonstruirane) plinske instalacije prije puštanja u pogon te periodično, u određenim vremenskim razmacima. Također, ispitivanje plinskih instalacija obavlja se i u svrhu ishođenja minimalnih-tehničkih uvjeta (MTU). Periodično ispitivanje nepropusnosti plinskih instalacija propisano je Zakonom o zapaljivim tekućinama i plinovima ovisno o vrsti instalacije.

## Pregled vatrogasnih aparata

Broj, vrsta i veličina vatrogasnih aparata određuje se u skladu s razredom požara koji može nastati, površinom požarnog sektora i proračunom specifičnog požarnog opterećenja. Redovni pregled vatrogasnih aparata dužan je obavljati vlasnik, odnosno korisnik prema uputi proizvođača najmanje jednom u 3 mjeseca te o tome voditi evidenciju. Servis aparata obavlja ovlaštena ustanova najmanje jednom svake godine.

## Popis zakonskih obaveza i periodika

Vrsta ispitivanja	Periodika
Ispitivanje elektroinstalacija	Svake 4 godine
Ispitivanje radnog okoliša	Svake 3 godine
Ispitivanje radne opreme	Svake 3 godine
Održavanje vježbe evakuacije i spašavanja	Svake 2 godine
Ispitivanje gromobranske instalacije	Prema projektu objekta
Ispitivanje panik-rasvjete	Svake godine
Ispitivanje hidrantske mreže	Svake godine
Ispitivanje sustava zaštite od požara	Svake godine
Pregled vatrogasnih aparata	Svake godine
Nepropusnost plinskih instalacija	Od 1 do 5 godina



# ZAKONSKA OBAVEZA – STRUČNJACI

---

## Stručnjak zaštite na radu

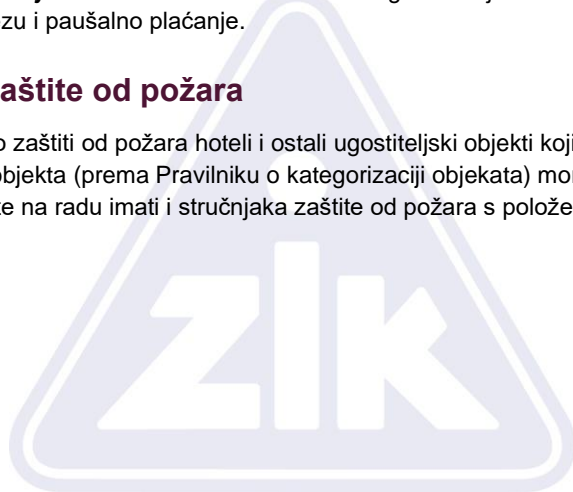
Prema Zakonu o zaštiti na radu svaki poslodavac je dužan u svojem obrtu ili tvrtki imati osposobljenog i imenovanog stručnjaka zaštite na radu. Poslodavac može ugovoriti obavljanje poslova zaštite na radu s ovlaštenom organizacijom.

Poslovi stručnjaka zaštite na radu uključuju stručnu savjetodavnu pomoć poslodavcu i njegovim ovlaštenicima, radnicima te povjerenicima radnika za zaštitu na radu u provedbi i unapređivanju zaštite na radu i sudjelovanje u izradi procjene rizika.

**Zavod za ispitivanje kvalitete d.o.o.** nudi Vam uslugu stručnjaka zaštite na radu uz ugovornu obavezu i paušalno plaćanje.

## Stručnjak zaštite od požara

Prema Zakonu o zaštiti od požara hoteli i ostali ugostiteljski objekti koji su svrstani u I-A i I-B kategoriju objekta (prema Pravilniku o kategorizaciji objekata) moraju uz stručnjaka zaštite na radu imati i stručnjaka zaštite od požara s položenim stručnim ispitom.



## MJESTA RADA

---

Ovom brošurom Zavod za ispitivanje kvalitete d.o.o. pokušati će opisati tipična radna mjesta u hotelijerstvu, ugostiteljstvu i turizmu općenito. Na temelju tipičnih radnih mjesta te mjesta rada na kojima radnici obavljaju svoje poslove mogu se pretpostaviti neke opasnosti, štetnosti i napori te mjere kojima bi se mogli smanjiti negativni učinci.

### Recepcija

Radnici koji su raspoređeni na radnom mjestu recepcionara ili recepcionarke dio radnog vremena provode stojeći i u hodu dok drugi dio poslova obavljaju za računalom.

#### OPASNOSTI, NAPORI, ŠTETNOSTI

Prilikom kretanja po ugostiteljskom objektu postoji velika opasnost od padova zbog nepravilnosti na podu. Nepravilnosti poda uključuju oštećene i klizave podove i stubišta, uvinute i oštećene podne obloge, nezaštićeni otvori u podu i druge. Vrlo je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se radnici kreću.

Pri obavljanju poslova na recepciji postoji rizik od udara električne struje zbog neispravnih električnih instalacija ili neispravne radne opreme koja uključuje računalo i ostale uredske uređaje. Zbog toga treba voditi evidenciju o ispravnom održavanju i periodičkim pregledima radne opreme i električnih instalacija.

Osobe koje rade s računalom više od 4 sata dnevno mogu patiti od problema s kralježnicom i gornjeg dijela trupa i vrata te problema s vidom. Zbog toga je važno pridržavati se propisanih mjera prema Pravilniku o sigurnosti i zaštiti zdravlja pri radu s računalom koje uključuju ergonomske namještaj, ispitivanje radnog okoliša, liječničke preglede te vježbe radnika.

## MJERE ZA SMANJIVANJE RIZIKA

### • OPASNOST OD PADOVA

- prolivenu tekućinu na površini za kretanje potrebno je odmah očistiti
- površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
- ako su na stubama postavljene podne obloge, one moraju biti potpuno učvršćene, a stubišta trebaju imati ogradu s rukohvatom
- staklena vrata i staklene stijene moraju biti označene uočljivim znakom u visini očiju odraslog čovjeka, ali i djece

### • OPASNOST OD ELEKTRIČNE ENERGIJE

- električne instalacije i radna oprema moraju biti tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od direktnog dodira
- utikač treba izvlačiti iz utičnice tako da se uhvati tijelo utikača, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utikač i utičnica neoštećeni i čisti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isključiti iz uporabe
- u slučaju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak električnih uređaja i radove na električnim instalacijama smije obavljati samo stručna osoba
- ako je netko ozlijeđen električnom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isključiti strujni krug prekidačem, a ozlijeđenog osloboditi od djelovanja struje izolirajućim predmetom

### • ŠTETNOSTI RADNOG OKOLIŠA I NAPORI RADA NA RAČUNALU

- u radnim prostorijama se moraju osigurati propisani mikroklimatski uvjeti
- pri korištenju klimatizacijskih uređaja u toplom razdoblju, razlika između vanjske i unutarnje temperature ne smije prelaziti 7 °C
- potrebno je osigurati odgovarajuću razinu osvjetljenosti na mjestima rada
- potrebno je prilagoditi visinu monitora, stola i stolca te po potrebi osigurati oslonac za noge
- sjedite uspravno, leđima dodirujte naslon, a vrat i ramena držite u opuštenom položaju
- ruke savijte u laktovima za 90 stupnjeva, neka budu ispred vas s dlanovima prema dolje
- monitor postavite na udaljenost od najmanje 50 cm
- svakih sat vremena odvojite pet minuta za odmaranje i vježbe istezanja
- oči odmarajte na način da se usredotočite na neku udaljenu točku i ne skidate pogled dvadesetak sekundi

## Sobe i apartmani

Radnici koji su raspoređeni na radnom mjestu sobara ili sobarice, odnosno spremača ili spremačice većinu vremena provedu u stajaćem položaju te često koriste različite kemikalije u vidu sredstva za čišćenje i izloženi su naporima dizanja tereta.

### OPASNOSTI, NAPORI, ŠTETNOSTI

Prilikom kretanja po ugostiteljskom objektu postoji velika opasnost od padova zbog nepravilnosti na podu. Nepravilnosti poda uključuju oštećene i klizave podove i stubišta, uvinute i oštećene podne obloge, nezaštićeni otvori u podu i druge. Vrlo je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se radnici kreću.

Stato-dinamički naponi poput nepravilnog podizanja, prijenosa i odlaganja tereta česti su uzrok ozljeda i oboljenja radnika. Zbog toga se osobe na radu koje su izložene ovim naporima moraju osposobiti za pravilno podizanje, prijenos i odlaganje tereta.

Pri obavljanju poslova sobara odnosno sobarice postoji rizik od udara električne struje zbog neispravnih električnih instalacija ili radne opreme poput usisavača i strojeva za glačanje ili pranje rublja. Zbog toga treba voditi evidenciju o ispravnom održavanju i periodičkim pregledima radne opreme i električnih instalacija.

Korištenjem radne opreme radnici su izloženi mehaničkim opasnostima od rotirajućih dijelova. Zbog toga se radnici trebaju upoznati s opasnostima pri radu s radnom opremom te se osposobiti za sigurno korištenje radne opreme i držati predloženih mjera zaštite.

Prilikom obavljanja poslova čišćenja soba, prostorija, posteljine, sanitarija i ostalih prostora, osobe na radu koriste štetne kemikalije koje, ako se njima propisano ne rukuje, mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika ili onečišćenje okoliša. Radnici bi trebali biti upoznati s posljedicama korištenja određenih kemikalija.

### MJERE ZA SMANJIVANJE RIZIKA

- **OPASNOST OD PADOVA**
  - prolivenu tekućinu na površini za kretanje potrebno je odmah očistiti
  - površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
  - ako su na stubama postavljene podne obloge, one moraju biti potpuno učvršćene, a stubišta trebaju imati ogradu s rukohvatom
  - staklena vrata i staklene stijene moraju biti označene uočljivim znakom u visini očiju odraslog čovjeka, ali i djece

- **NAPORI DIZANJA TERETA**

- za podizanje i prijenos tereta noge postaviti u stabilan raskorak; saviti koljena i iz čučućeg položaja uspravne kralježnice zahvatiti predmet; uspraviti se i podići predmet na visinu pogodnu za prijenos; predmet spuštati na sličan način kao i kod podizanja
- kod transporta težih sanduka, vreća ili bačava koristiti ručna kolica; kolica treba uvijek gurati, nikada vući
- paziti na dozvoljene mase tereta pri ručnom prenošenju

- **OPASNOST OD ELEKTRIČNE ENERGIJE**

- električne instalacije i radna oprema moraju biti tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od direktnog dodira
- razvodne kutije, kutije s osiguračima, priključnice i sl. moraju biti stalno zaštićene kako ne bi došlo do slučajnog dodira
- utikač treba izvlačiti iz utičnice tako da se uhvati tijelo utikača, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utikač i utičnica neoštećeni i čisti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isključiti iz uporabe
- u slučaju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak električnih uređaja i radove na električnim instalacijama smije obavljati samo stručna osoba
- ako je netko ozlijeđen električnom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isključiti strujni krug prekidačem, a ozlijeđenog osloboditi od djelovanja struje izolirajućim predmetom

- **MJERE ZA MEHANIČKE OPASNOSTI**

- radnom opremom smiju rukovati samo radnici koji poznaju siguran postupak pri radu te su upoznati sa svim rizicima, opasnostima i mjerama zaštite (upute za siguran rad uz radnu opremu i osposobljavanje za rad na siguran način)
- prije čišćenja radne opreme potrebno je isključiti dovod energije kako bi se uklonila opasnost od pokretanja radne opreme
- na strojevima za glačanje treba biti postavljena zaštitna naprava koja će spriječiti prignječenje prstiju
- ventilatore treba zaštititi žičanom mrežom kako bi se spriječilo zahvaćanje prstiju i ostalih dijelova tijela rotirajućim lopaticama prilikom čišćenja prašine i sl.

- **KEMIJSKE ŠTETNOSTI**

- za rukovanje opasnim kemikalijama radnici moraju biti osposobljeni
- opća pravila za smanjenje rizika kod rukovanja kemikalijama:
  1. provjeriti jesu li pakiranja i spremnici ispravni
  2. opasne kemikalije držati u odgovarajućim spremnicima i propisano ih označiti
  3. izbjegavati kontakt s očima, ustima i kožom
  4. pažljivo raditi, pročitati upute i sigurnosno-tehničke listove (STL)
  5. koristiti osobnu zaštitnu opremu i održavati osobnu higijenu

## Kuhinja

Radnici koji su raspoređeni na radnom mjestu kuhara, odnosno pomoćnog osoblja u kuhinji većinu vremena provedu u stajaćem i nefiziološkom položaju tijela. Radnici na mjestu rada u kuhinji izloženi su čitavom nizu opasnosti, štetnosti i napora.

### OPASNOSTI, NAPORI, ŠTETNOSTI

Prilikom kretanja po kuhinji postoji velika opasnost od padova zbog nepravilnosti na podu ili prolivenih tekućina. Vrlo je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se radnici u kuhinji kreću.

Stato-dinamički naponi poput nepravilnog podizanja, prijenosa i odlaganja tereta česti su uzrok ozljeda i oboljenja radnika. Zbog toga se radnici koji su izloženi ovim naporima moraju osposobiti za pravilno podizanje, prijenos i odlaganje tereta. Kao što je već navedeno radnici u kuhinji uglavnom svoje radno vrijeme provedu u prisilnom položaju tijela. To može uzrokovati promjene na kostima i zglobovima - ravna stopala, proširene vena na nogama i ostala mišićno-koštana oboljenja.

Pri radu u kuhinji postoji rizik od udara električne struje zbog oštećenja električnih instalacija, utjecaja povećane vlage i vode te visoke temperature koja je stalno prisutna. Nepovoljni uvjeti mogu na radnoj opremi poput štednjaka, mesoreznice, stroja za guljenje krumpira, friteze, pekača, pile za kosti i drugih prouzrokovati oštećenja stoga treba voditi evidenciju o održavanju i periodičkim pregledima radne opreme i električnih instalacija.

Uz već navedene električne opasnosti u kuhinji su prisutne i mehaničke opasnosti poput zahvaćanja radnika u rotirajuće dijelova opreme, ozljeda oštrim predmetima te opasnosti od vodene pare pod tlakom. Zbog toga se radnici trebaju upoznati s opasnostima pri radu s radnom opremom te se osposobiti za sigurno korištenje radne opreme i držati predloženih mjera zaštite.

Kod poslova pripremanja hrane, kuhanja i serviranja postoje opasnosti od vrućih i hladnih tvari/predmeta. One uglavnom nastaju zbog dodira s vrućim dijelovima uređaja, vrućim posudama, vrelom vodom ili hranom, vodenom parom, prilikom rada s rashladnim uređajima. Zbog toga je potrebno voditi brigu o ispravnoj provedbi radnih postupaka, poštovati pravila sigurnog rada i osposobiti radnike za rad na siguran način.

U kuhinjama se javlja opasnost od nepovoljne mikroklimе i učinaka umjetne ventilacije. Takvi uvjeti nepovoljno utječu na obavljanje poslova te uzrokuju negativne posljedice na zdravlje radnika. Također, postoji opasnost od razvijanja i širenja zagušljivih plinova, koji uzrokuju glavobolju, mučninu, vrtoglavicu, nesvjesticu pa čak i smrt. U kuhinji može doći do požara zbog neodgovarajuće upotrebe goriva ili plina prilikom pripreme hrane, kao i neispravnosti na plinskim i električnim instalacijama te radnoj opremi. Stoga radna oprema i instalacije moraju biti ispravni, redovito servisirani i ispitani te izvedeni prema propisima kako ne bi došlo do nekontroliranog ispuštanja plina koji bi mogao dovesti do eksplozije.

## MJERE ZA SMANJIVANJE RIZIKA

### • OPASNOST OD PADOVA

- prolivenu tekućinu na površini za kretanje potrebno je odmah očistiti
- površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
- ako su na stubama postavljene podne obloge, one moraju biti potpuno učvršćene, a stubišta trebaju imati ogradu s rukohvatom
- staklena vrata i staklene stijene moraju biti označene uočljivim znakom u visini očiju odraslog čovjeka, ali i djece

### • NAPORI DIZANJA TERETA

- za podizanje i prijenos tereta noge postaviti u stabilan raskorak; saviti koljena i iz čučeca položaja uspravne kralježnice zahvatiti predmet; uspraviti se i podići predmet na visinu pogodnu za prijenos; predmet spuštati na sličan način kao i kod podizanja
- kod transporta težih sanduka, vreća ili bačava koristiti ručna kolica; kolica treba uvijek gurati, nikada vući
- paziti na dozvoljene mase tereta pri ručnom prenošenju
- potrebni su češći odmori tijekom rada koji uključuju promjene položaja tijela, npr. kombinirati sa sjedenjem i kretanjem
- prilikom rada treba nositi odgovarajuću anatomsku i protukliznu obuću u skladu s normama
- u slobodno vrijeme preporuča se aktivni odmor (šetnje i bavljenje sportom)

- **OPASNOST OD ELEKTRIČNE ENERGIJE**

- električne instalacije i radna oprema moraju biti tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od direktnog dodira
- razvodne kutije, kutije s osiguračima, priključnice i sl. moraju biti stalno zaštićene kako ne bi došlo do slučajnog dodira
- utikač treba izvlačiti iz utičnice tako da se uhvati tijelo utikača, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utikač i utičnica neoštećeni i čisti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isključiti iz uporabe
- u slučaju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak električnih uređaja i radove na električnim instalacijama smije obavljati samo stručna osoba
- ako je netko ozlijeđen električnom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isključiti strujni krug prekidačem, a ozlijeđenog osloboditi od djelovanja struje izolirajućim predmetom

- **MEHANIČKE OPASNOST**

- radnom opremom smiju rukovati samo radnici koji poznaju siguran postupak pri radu te su upoznati sa svim rizicima, opasnostima i mjerama zaštite
- zupčanici, remenice, osovine moraju biti potpuno zatvoreni kako bi se spriječio dodir radnika s njima, a zaštitne naprave se ne smiju uklanjati, treba ih održavati u ispravnom stanju te koristiti na propisani način
- prije početka rada provjeriti jesu li rotirajući dijelovi dobro pričvršćeni, te ne smiju biti blokirani stranim tijelom
- prije čišćenja ili popravljivanja radne opreme potrebno je isključiti dovod električne struje kako bi se uklonila opasnost od pokretanja radne opreme
- express lonac mora imati sigurnosni ventil, koji služi za ispuštanje pare iz posude prije otvaranja kako bi se smanjio tlak
- neispravnu radnu opremu treba odmah isključiti iz uporabe, te obavijestiti odgovornu osobu
- alati i pribor od kojih postoji opasnost od posjekotina i uboda moraju se držati u posebnim ladicama ili u zaštitnim držačima
- ne smije se upotrebljavati tupi i oštećeni alat
- radnici moraju imati dovoljno slobodnog prostora za rad
- držak alata i pribora treba uvijek biti suh i ergonomski oblikovan (sigurnosni upori za zaštitu od posjekotina i omogućavanje boljeg zahvaćanja)
- prilikom dodavanja oštih predmeta drugom radniku, uvijek mu dodavati predmet drškom okrenutom prema njemu



- **TERMIČKE OPASNOSTI**

- voda, vlažni ili mokri alat i pribor ne smiju se stavljati u vruću mast/ulje kako ne bi došlo do prskanja; potrebno ih je dobro osušiti
- prilikom kuhanja i pečenja posude je potrebno zatvarati poklopcima
- prilikom kontakta s vrućim/hladnim tvarima/predmetima potrebno je koristiti odgovarajuću zaštitnu opremu
- ne podizati sami ugrijane i teške posude

- **FIZIKALNE ŠTETNOSTI**

- radne prostorije moraju biti prozračne, dovoljno prostrane s prirodnom ili umjetnom ventilacijom, odgovarajućom rasvjetom i grijanjem
- provjetravanje prirodnim putem dopušteno je samo u onim prostorijama u kojima pri radu postoje normalni mikroklimatski uvjeti i ne dolazi do stvaranja i kondenziranja vodene pare, velike topline, štetnih para, plinova i sl.; ostali prostori moraju se provjetravati umjetnom ventilacijom
- sustav ventilacije potrebno je redovno održavati, a u slučaju kvara potrebno je osigurati popravak od strane stručne osobe
- u slučaju znakova prisutnosti ugljičnog monoksida, potrebno je provjetriti prostoriju i obavijestiti odgovornu osobu
- potrebno je voditi brigu o ispravnosti sustava automatskog zatvaranja dovoda plina i sustava ventilacije

- **MJERE PROTIV POŽARA I EKSPLOZIJE**

- održavati radnu opremu i instalacije (struja, plin) u ispravnom stanju
- redovna kontrola nepropusnosti plinske instalacije te svakodnevni pregledi i periodičko ispitivanje radne opreme
- radna oprema treba imati odgovarajuće sigurnosne ventile za automatski prekid dovoda plina
- svi radnici trebaju biti osposobljeni za pravilno rukovanje radnom opremom, rad na siguran način i početno gašenje požara
- požare je potrebno gasiti odgovarajućim aparatima (CO<sub>2</sub> ili S) za početno gašenje požara, također je potrebno imati pokrivač za gašenje zapaljene masti ili ulja koji mora biti dostupan
- u slučaju požara potrebno je obavijestiti odgovarajuće službe (112 ili 193)

## Posluživanje hrane i pića

Radnici koji su raspoređeni na radnim mjestima poput poslužitelja hrane, konobara, bariste i barmena cijelu radnu smjenu provedu u stajaćem i nefiziološkom položaju tijela. Uz napore vezane za stajaći položaj postoji i čitav niz drugih napora, štetnosti i opasnosti s kojima radnici moraju biti upoznati.

### OPASNOSTI, NAPORI, ŠTETNOSTI

Prilikom kretanja po ugostiteljskom objektu postoji velika opasnost od padova zbog nepravilnosti na podu. Nepravilnosti poda uključuju oštećene i klizave podove i stubišta, uvinute ili oštećene podne obloge, nezaštićeni otvori u podu i druge. Vrlo je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se radnici kreću.

Stato-dinamički naponi poput nepravilnog podizanja, prijenosa i odlaganja punih i praznih kašeta pića, hrane za pripremu i ostalih predmeta česti su uzrok ozljeda i oboljenja radnika. Zbog toga radnici moraju biti osposobljeni za pravilno podizanje, prijenos i odlaganje tereta. Radnici u ugostiteljstvu uglavnom svoje radno vrijeme provedu u prisilnom položaju tijela, tj. stajanju. To može uzrokovati promjene na kostima i zglobovima – ravna stopala, proširene vena na nogama i ostala mišićno-kostana oboljenja.

Pri obavljanju poslova pripreme napitaka postoji rizik od udara električne struje zbog neispravnih električnih instalacija ili radne opreme poput sokovnika, aparata za kavu ili grijača vode. Zbog toga treba voditi evidenciju o ispravnom održavanju i periodičkim pregledima radne opreme i električnih instalacija.

Prilikom posluživanja hrane i pića postoji opasnost od posjekotina, uboda i udaraca kod rada s noževima, priborom za jelo, otvaračima, škarama, staklenim predmetima, točionicima i ostalog alata koji se mogu naći u šanku. Zbog toga treba za svaki posao upotrebljavati odgovarajući i ispravan alat te se držati određenih pravila sigurnosti pri rukovanju s navedenim alatom i priborom.

Kod poslova posluživanja hrane i pića postoje opasnosti od vrućih i hladnih tvari odnosno predmeta. One uglavnom nastaju zbog dodira s vrućim dijelovima uređaja (npr. aparata za kuhanje kave, kuhala, plamenika za održavanje topline hrane i sl.), posudama te vrelom/hladnom tekućinom ili hranom. Zbog toga je potrebno voditi brigu o provedbi ispravnih radnih postupaka i poštovati pravila sigurnog rada.

## MJERE ZA SMANJIVANJE RIZIKA

### • OPASNOST OD PADOVA

- prolivenu tekućinu na površini za kretanje potrebno je odmah očistiti
- površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
- ako su na stubama postavljene podne obloge, one moraju biti potpuno učvršćene, a stubišta trebaju imati ogradu s rukohvatom
- staklena vrata i staklene stijene moraju biti označene uočljivim znakom u visini očiju odraslog čovjeka, ali i djece

### • NAPORI DIZANJA TERETA

- za podizanje i prijenos tereta noge postaviti u stabilan raskorak; saviti koljena i iz čučeca položaja uspravne kralježnice zahvatiti predmet; uspraviti se i podići predmet na visinu pogodnu za prijenos; predmet spuštati na sličan način kao i kod podizanja
- kod transporta težih sanduka, vreća ili bačava koristiti ručna kolica; kolica treba uvijek gurati, nikada vući
- paziti na dozvoljene mase tereta pri ručnom prenošenju
- potrebni su češći odmori tijekom rada koji uključuju promjene položaja tijela, npr. kombinirati sa sjedenjem i kretanjem
- prilikom rada treba nositi odgovarajuću anatomsku i protukliznu obuću u skladu s normama
- u slobodno vrijeme preporuča se aktivni odmor (šetnje i bavljenje sportom)

### • OPASNOST OD ELEKTRIČNE ENERGIJE

- električne instalacije i radna oprema moraju biti tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od direktnog dodira
- razvodne kutije, kutije s osiguračima, priključnice i sl. moraju biti stalno zaštićene kako ne bi došlo do slučajnog dodira
- utikač treba izvlačiti iz utičnice tako da se uhvati tijelo utikača, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utikač i utičnica neoštećeni i čisti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isključiti iz uporabe
- u slučaju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak električnih uređaja i radove na električnim instalacijama smije obavljati samo stručna osoba
- ako je netko ozlijeđen električnom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isključiti strujni krug prekidačem, a ozlijeđenog osloboditi od djelovanja struje izolirajućim predmetom

- **MEHANIČKE OPASNOSTI**

- alat i pribor od kojih postoji opasnost od posjekotina i uboda moraju se držati u posebnim ladicama ili u zaštitnim držačima
- ne smije se upotrebljavati tupi i oštećeni alat
- kod upotrebe noževa, oštrica mora biti stalno okrenuta od tijela i nikada se ne smije rezati prema sebi, a radnici moraju imati dovoljno slobodnog prostora za rad
- držak alata i pribora treba uvijek biti suh i ergonomski oblikovan (sigurnosni upori za zaštitu od posjekotina i omogućavanje boljeg zahvaćanja)
- prilikom dodavanja oštih predmeta drugom radniku, uvijek mu dodavati predmet drškom okrenutom prema njemu
- točionik za piće potrebno je pravilno postaviti kako bi se spriječilo prevrtanje

- **TERMIČKE OPASNOSTI**

- pri posluživanju i prijenosu hrane i pića u ugrijanim posudama treba koristiti odgovarajuće zaštitne rukavice
- ne podizati sam ugrijane i teške posude
- kod korištenja plamenika za održavanje topline hrane potrebno je paziti da duljina svih plamičaka na plamenicima mora biti izjednačena te moraju gorjeti svijetloplavim plamenom

- **FIZIKALNE ŠTETNOSTI**

- u radnim prostorijama se moraju osigurati propisani mikroklimatski uvjeti
- pri korištenju klimatizacijskih uređaja u toplom razdoblju, razlika između vanjske i unutarnje temperature ne smije prelaziti 7 °C
- pri radu na visokim temperaturama potrebno je radnicima osigurati izotonične napitke, a za vrijeme hladnih razdoblja tople napitke poput čaja
- potrebno je osigurati odgovarajuću razinu osvjetljenosti na mjestima rada

# ZAŠTITA ZDRAVLJA RADNIKA

## Zaštita nepušača i zabrana korištenja sredstava ovisnosti

Novim Zakonom o zaštiti na radu proširena je zabrana korištenja duhanskih proizvoda na radnom mjestu te sada uključuje i sve srodne proizvode, električne cigarete i biljne proizvode za pušenje. Poslodavac može pisanim putem dozvoliti pušenje u posebnoj prostoriji te u njoj obavezan postaviti znak dozvoljenog pušenja. Poslodavac je dužan provoditi zabranu zloupotrebe alkoholnih pića i ostalih sredstava ovisnosti na mjestu rada prikladnim mjerama koje uključuju edukaciju i informiranje radnika.

Za nepoštivanje ove obaveze propisane su kazne za poslodavca (pravnu osobu) u iznosu od 10.000,00, a za poslodavca (fizičku i odgovornu osobu) u iznosu od 3.000,00 do 6.000,00 kuna.

## Ozljede na radu

Svaka smrtna ili teška ozljeda na radu mora se odmah prijaviti inspekciji rada. Svaka druga ozljeda koja je rezultirala dolaskom hitne medicinske pomoći ili zadržavanjem radnika na liječenju u medicinskoj ustanovi također se mora prijaviti inspekciji rada.

## Periodički liječnički pregledi

Prema Zakonu o zaštiti na radu poslodavac je dužan radnika raspoređenog na poslove s posebnim uvjetima rada (rad na visini, rukovanje strojevima i uređajima, rad u nepovoljnoj mikroklimi, rad u prašini...) uputiti na pregled specijalistu medicine rada s kojom ima sklopljen ugovor te ugovorenom liječniku pružiti sve podatke o vrsti posla koji radnik obavlja. Također, poslodavac je dužan radnika, koji obavlja poslove s posebnim uvjetima rada, ponovno uputiti na pregled prije isteka roka utvrđenog propisom zaštite na radu ili kada to ocijeni specijalist medicine rada. Za ne pridržavanje ovih obaveza poslodavac se može kazniti propisanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 40.000,00 kuna.

## Pružanje prve pomoći

Svaka osoba koja se zatekne ili naiđe na mjesto nezgode dužna je ozlijeđenoj osobi pomoći. U slučaju potrebe ozlijeđenu osobu potrebno je prevesti do najbliže zdravstvene ustanove ako se ne očekuje brz dolazak hitne pomoći.

Kada se pristupi nesrećenoj osobi potrebno je učiniti slijedeće korake:

1. Utvrditi vrstu povrede
2. Pružiti neodgodivu prvu pomoć
3. U svim težim slučajevima obavijestiti službu hitne pomoći



Imajte na umu da od pravodobnog i pravilnog pružanja prve pomoći ovisi život i uspješnost daljnjeg liječenja nesrećene osobe.

Najčešće ozljede radnika u turizmu dolaze od mehaničkih ozljeda poput prijeloma i iščašenja zglobova prilikom padova ili pak krvarenja prilikom rada u kuhinji, sljedeće su ozljede nastale udarom groma ili električne struje te negativan utjecaj toplinskih uvjeta radnog okoliša.

## Osobna zaštitna oprema

Osobna zaštitna oprema (OZO) primjenjuje se kada osnovnim pravilima zaštite na radu u potpunosti ne mogu ukloniti rizici za zdravlje i sigurnost radnika. Njihov izbor ovisi o vrsti opasnosti i dijelovima tijela koje treba zaštititi, a određeni su procjenom rizika.

Važno je naglasiti kako su nabava i zamjena osobne zaštitne opreme obaveza poslodavca, a radnici su dužni koristiti propisanu osobnu zaštitnu opremu koju im je poslodavac dao na raspolaganje.

## MINIMALNI TEHNIČKI UVJETI

---

Prije početka poslovanja u ugostiteljstvu važno je osigurati optimalne uvjete za obavljanje djelatnosti, odnosno potrebno je zadovoljiti minimalne tehničke uvjeta.

Prilikom registriranja tvrtke ili obrta za obavljanje djelatnosti iz područja ugostiteljstva nužno je prije početka rada ishoditi uvjerenje kojim upravno nadzorno tijelo potvrđuje da oprema za rad i prostor ispunjavaju propisane uvjete potrebne za obavljanje djelatnosti.

Zahtjev se podnosi mjesno nadležnom Uredu državne uprave u županiji, odnosno nadležnom upravnom tijelu grada Zagreba (Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo) prema mjestu gdje se objekt nalazi.

Na području cijele Republike Hrvatske u suradnji s našim partnerima obavljamo sva ispitivanja i usluge koje su potrebne za pribavljanje rješenja o zadovoljavanju minimalnih tehničkih uvjeta.



**Zavod za ispitivanje kvalitete d.o.o. (ZIK)** je najstarija i najveća hrvatska tvrtka koja se bavi isključivo poslovima kontrole kvalitete i sigurnosti roba, proizvoda i usluga. ZIK je utemeljen 1957. godine odlukom Skupštine grada Zagreba.

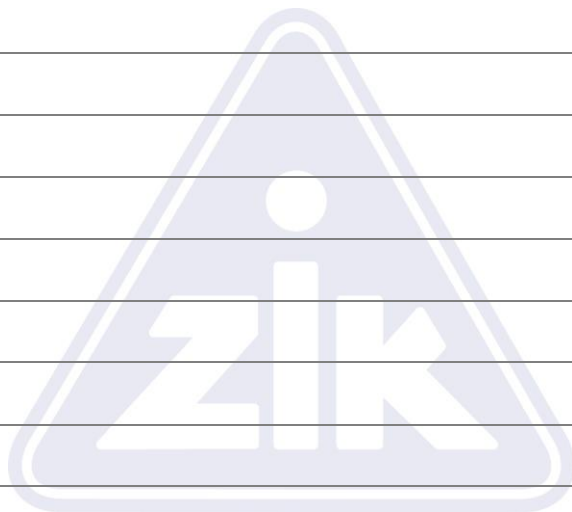
ZIK je privatna tvrtka u stopostotnomu hrvatskom vlasništvu i certificirana je prema normama: HR EN ISO 9001, HR EN ISO 14001, HR EN ISO/IEC 17020, HR EN ISO/IEC 17025 i HR EN ISO 17065 s misijom neovisne i respektabilne tvrtke, na poslovima unapređivanja kvalitete i sigurnosti. ZIK ima najširu lepezu ovlaštenja, akreditacija i usluga što omogućuje da na jednom mjestu riješite sve zahtjeve i potrebe.





## BILJEŠKE

---



## KONTAKT

---

Želite li svojoj tvrtki i radnicima omogućiti siguran rad i poslovanje osloboditi straha od inspekcije obratite nam se s punim povjerenjem

**ZAVOD ZA ISPITIVANJE KVALITETE d.o.o.**

Gajeva 17 / III  
01 / 235 – 44 – 44  
[otm@zik.hr](mailto:otm@zik.hr)  
[www.zik.hr](http://www.zik.hr)



